

DAVITELJ PROTIV DAVITELJA

Zakonodavstvo u oblasti kvaliteta vazduha

ZAGADENJE VAZDUHA U GRADOVIMA SRBIJE VRLO ČESTO JE VEĆE OD DOZVOLJENOG. LOŠ KVALitet VAZDUHA JE PROBLEM ZA ŽIVOTNU SREDINU, ALI I JAVNO ZDRAVLJE. EVROPSKE INTEGRACIJE PRUŽAJU SMERNICE ZA UNAPREĐENJE ZAŠTITE VAZDUHA. POLITIKA SRBIJE U OVOJ OBLASTI I DALJE NEMA STRATEŠKO USMERENJE, A PROPISI OD KOJIH SU NAJZNAČAJNIJU OVDE IZLISTANI, U PRAKSI NE DOVODE DO DOBRIH REZULTATA.

PROBLEM KVALITETA VAZDUHA JE MULTISEKTORSKI I MORA SE REŠAVATI DUGOROČNO I STRATEŠKI KAKO SE U NAREDNIM GODINAMA NE BISMOS "DAVILI"

U SMOGU.

ZAKON O ZAŠTITI VAZDUHA
„Sl. glasnik RS“, br. 36/2009. i 10/2013.
Usladen sa zakonodavstvom EU

7 ciljeva

Zaštita vazduha ostvaruje se:

1. Uspostavljanjem, održavanjem i unapredovanjem jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom vazduha na teritoriji Republike Srbije;
2. Očuvanjem i poboljšanjem kvaliteta vazduha kroz utvrđivanje i ostvarivanje mera u oblasti zaštite kako bi se spreče ili smanjile štetne posledice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu;
3. Izbegavanjem, sprečavanjem i smanjenjem zagadenja koja utiču na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promene;
4. Praćenjem, pribavljanjem i procenjivanjem odgovarajućih podataka o kvalitetu vazduha na osnovu merenja i standardizovanih metoda;
5. Obezbeđivanjem dostupnosti podataka o kvalitetu vazduha;
6. Izvršavanjem obaveza u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima;
7. Međunarodnom saradnjom u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha i osiguranjem dostupnosti tih podataka javnosti.

Instrumenti politike i planiranja zaštite vazduha su:

1. Strategija zaštite vazduha;

Zakon previda usvajanje Strategije do 2015. godine. Strategija nije usvojena! Implementacioni partner za izradu strategije odabran je krajem 2018.

2. Planovi kvaliteta vazduha;

3. Kratkočrni akcioni planovi;

4. Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagadjujućih materija;

5. Planovi operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja;

Ministarstvo zaštite živote sredine koordinira aktivnosti državne mreže sa drugim institucijama. Za monitoring je zadužena Agencija za zaštitu životne sredine, Republički hidrometeorološki zavod i druge institucije zadužene za javno zdravlje, zaštitu prirode kao i lokalne samouprave.

Zakon predviđa sistem monitoringa kvaliteta vazduha kroz

Državnu mrežu

Lokalnu mrežu

UREDBA O UTVRDJIVANJU PROGRAMA KONTROLE KVALITETA VAZDUHA U DRŽAVNOJ MREŽI „Službeni glasnik RS“ 58/11

Ministarstvo zaštite životne sredine garantuje sprovođenje Programa i koordinira aktivnosti državne mreže sa drugim institucijama. Za monitoring je zadužene Agencija za zaštitu životne sredine, Republički hidrometeorološki zavod i druge institucije koje brinu o javnom zdravlju i zaštitu prirode, kao i lokalne samouprave.

LOKALNE MREŽE postavljaju, kontrolisu i koordiniraju lokalne samouprave. Lokalne samouprave podnose programе kontrole kvaliteta vazduha Ministarstvu na odobrenje. Finansiraju se iz opštinskih budžeta. Podaci moraju biti dostupni i podneti Agenciji koja je dužna da ih učini dostupnim javnosti.

UREDBA O GRANIČNIM VREDNOSTIMA EMISIJA ZAGADUJUĆIH MATERIJA U VAZDUH UZ STACIONARNE IZVORE ZAGADIVANJA „Sl. glasnik RS“, br. 11/2015.

Regulativa o eko dizajnu uređaja za grejanje na čvrsta goriva (Regulation (EU) 2015/1185 of 24th April 2015 implementing Directive 2009/125/EC of the European Parliament and of the Council with regard to eco-design requirements for solid fuel local space heaters)

REGULATIVA O EKO DIZAJNU UREĐAJA ZA GREJANJE NA ČVRSTA GORIVA (Regulation (EU) 2015/1185 of 24th April 2015 implementing Directive 2009/125/EC of the European Parliament and of the Council with regard to eco-design requirements for solid fuel local space heaters)

Eko-dizajn odredbe za individualne uređaje za grejanje prostora nalaze se u Aneksu II. Ti standardi treba da budu primenjeni najkasnije do 1. januara 2022.

- Energetska efikasnost za sezonku grejanje prostora upotrebom peći na drva ne sme biti manja od 65%.
- Propisuju se i maksimalno dozvoljeni nivoi emisija PM iz ovih uređaja. Vrednosti ovih maksimalno dozvoljenih nivoa emisija i jedinice u kojima se izražavaju zavise od metode merenja.
- Opisane su tri metode merenja. Maksimalna vrednost emisije PM čestica merene metodom koja se trenutno koristi u EU iznosi 40 mg/m^3 u propisanim uslovima. Ovom regulativom su propisane i maksimalne dozvoljene vrednosti emisija za druge zagadjujuće materije.
- Predviđene granice emisija predviđene primenjuje se od 20. decembra 2018. za novu postrojenja i od 2025. ili 2030. za postojeća postrojenja u zavisnosti od njihove veličine.

REGULATIVA O GRAĐEVINSKIM PROIZVODIMA (Construction Products Regulation)

Ciljevi: Harmonizacija

Rok za transpoziciju: /

- Reguliše emisije određenih zagadjujućih materija iz ložišta sa unosom toplote većim od 1 MW, a manjim od 50 MW.

Predviđene granice emisija predviđene primenjuje se od 20. decembra 2018. za novu postrojenja i od 2025. ili 2030. za postojeća postrojenja u zavisnosti od njihove veličine.

REGULATIVA O GRAĐEVINSKIM PROIZVODIMA (Construction Products Regulation)

Ciljevi: Harmonizacija

Rok za transpoziciju: /

- Reguliše aparate za grejanje prostora koji sagorevaju čvrstu ili tečnu goriva.
- Pokriva harmonizovani tehnički okvir za procenu performansi proizvoda (proizvodne standarde i metode testiranja.)

• Od 1. jula 2013. peći moraju imati CE certifikat.

DIREKTIVA O EKO-DIZAJNU (Eco-design of Energy-related Products Directive)

Ciljevi: 2022.

Rok za transpoziciju: 2018.

- Ustanovljava okvir za zahteve eko-dizajna poput energetske efikasnosti za sve proizvode vezane za energiju u stambenom, tercijarnom ili industrijskom sektoru.
- Dopunjuje je Direktiva o energetskom označavanju (Energy Labelling Directive). Njih dopunjuju ih harmonizovani CE evropski standardi.

PAKET POLITIKA ZA ČIST VAZDUH (Clean Air Policy Package)

Ciljevi za: 2030.

Rok za transpoziciju: /

- Program čistog vazduha za Evropu (Clean Air Programme for Europe), postavlja nove ciljeve za 2020. i 2030.

• Revidirana Direktiva o graničnim vrednostima nacionalnih emisija (National Emission Ceilings Directive 2016/2284/EC) sa strožijim graničnim vrednostima za nacionalne emisije šest glavnih zagadjujućih materija (NO_x , VOC , SO_2 , NH_3 , $\text{PM}_{2.5}$ i CH_4) kao i mere za smanjenje ČADJ;

• Direktiva o smanjenju zagadenja iz postrojenja za sagorevanje srednje veličine poput energana u sistemima daljinskog ili etažnog grijanja ili malim industrijskim postrojenjima.

(National Emission Ceilings Directive 2016/2284/EC)

Ciljevi: 2020./2030.+

Rok za transpoziciju: 2018.

Zamenjuje staru Direktivu NEC 2001/81/EC, s tim što će se ciljevi za 2010. godinu važiti do 2020.

Ciljevi za 2030:

SO_2 -79% | NO_x -63% | VOC -40% | NH_3 -19% | $\text{PM}_{2.5}$ -49%

- Transponuje i obaveze smanjenja emisija za 2020. godinu koje su države članice preuzele pod revidiranim Protokolom iz Geteburga i postavila ambicioznije obaveze smanjenja za 2030. sa ciljem da se zdravstveni efekti zagadenja vazduha preplovive u odnosu na 2005. godinu.
- Svaka država članica mora da napravi Nacionalni plan kontrole zagadenja vazduha do 31. marta 2019. u skladu sa obavezama smanjenja emisija do 2020. i 2030.

LOKALNI PLAN UPRAVLJANJA KVALITETOM VAZDUHA

Na lokalnom nivou, planovi za upravljanje kvalitetom vazduha treba da se primenjuju u područjima u kojima se dešava kršenja standara kvaliteta vazduha. Primena tih planova treba da smanji nivo zagadenja ispod zacrtanih granica i ciljeva.

DIREKTIVA O INDUSTRIJSKIM EMISIJAMA (Industrial Emissions Directive (IED))

Ciljevi: od 2016. do 2030.

Rok za transpoziciju: 2013.

Uključuje 7 prethodno važećih direktiva:

- The Integrated Prevention and Pollution Control Directive (IPPC);
- The Large Combustion Plants Directive (LCPD);
- The Waste Incineration Directive;
- The Solvent Emission Directive;
- 3 direktive o titanijum dioksidu.

DIREKTIVA O VELIKIM LOŽIŠTIMA (Large Combustion Plants Directive)

• Postavlja minimalne zahteve za velika ložišta;

• Posebne odredbe za odrežene zagadjujuće materije iz ložišta, sa ukupnim unosom toplote od 50 MW i više, nezavisno od goriva koje koriste.

DIREKTIVA O SREDNJIM LOŽIŠTIMA (Medium Combustion Plants Directive (MCPD))

Ciljevi: 2018. za nova ložišta; 2025.-2030. za stara ložišta.

rok za transpoziciju: 2017.

Reguliše emisije određenih zagadjujućih materija iz ložišta sa unosom toplote većim od 1 MW, a manjim od 50 MW.

Predviđene granice emisija predviđene primenjuje se od 20. decembra 2018. za novu postrojenja i od 2025. ili 2030. za postojeća postrojenja u zavisnosti od njihove veličine.

REGULATIVA O GRAĐEVINSKIM PROIZVODIMA (Construction Products Regulation)

Ciljevi: Harmonizacija

Rok za transpoziciju: /

- Reguliše aparate za grejanje prostora koji sagorevaju čvrstu ili tečnu goriva.
- Pokriva harmonizovani tehnički okvir za procenu performansi proizvoda (proizvodne standarde i metode testiranja.)

• Od 1. jula 2013. peći moraju imati CE certifikat.

DIREKTIVA O EKO-DIZAJNU (Eco-design of Energy-related Products Directive)

Ciljevi: 2022.

Rok za transpoziciju: 2018.

- Ustanovljava okvir za zahteve eko-dizajna poput energetske efikasnosti za sve proizvode vezane za energiju u stambenom, tercijarnom ili industrijskom sektoru.
- Dopunjuje je Direktiva o energetskom označavanju (Energy Labelling Directive). Njih dopunjuju ih harmonizovani CE evropski standardi.

Ciljevi strategije (do 2020. u odnosu na 2000):

- Smanjiti očekivanu smrtnost usled izloženosti suspendovanim česticama -47%
- Smanjiti akutnu smrtnost usled izloženosti ozonu -10%
- Smanjiti kisele kiše u šumskim područjima -74%
- Smanjiti kisele kiše u slatkovodnim područjima -74%
- Smanjiti površnu područja odnosno ekosistema koji su izloženi eutrofikaciji -43%

SO_2 -82% | NO_x -60% | VOC -51% | NH_3 -27% | $\text{PM}_{2.5}$ -59%

DIREKTIVA O KVALITETU AMBIJENTALNOG VAZDUHA (Ambient Air Quality Directive (AAQD) 2008/50/EC)

Ciljevi za: 2020.

Rok za transpoziciju: 2010.

Direktiva je spojila:

- Okvirnu direktivu (Framework Directive 96/62/EC)
- Tri čerke direktive (1-3 daughter Directives 1999/30/EC) o graničnim vrednostima sumpor dioksida i azotnih oksida, suspendovanih česticama i žive u ambijentalnom vazduhu, 2000/69/EC, 2002/3/EC
- Odluku o razmeni informacija (Decision on Exchange of Information 97/101/EC)

*Izuzetak je Četvrta čerka direktiva (Fourth Daughter Directive 2004/107/EC) koja se odnosi na arsen